

Pracovní list k tématu

Barokní zbožnost

1. stupeň

vzdělávací obor **Člověk a jeho svět**

mezipředmětové vztahy – český jazyk, výtvarná výchova

2. stupeň

vzdělávací obor: **Člověk a společnost**

mezipředmětové vztahy – český jazyk, výtvarná výchova, výchova k občanství

Průřezové téma – **osobnostní a sociální výchova**

Práce s textem

Přečti si text a odpověz na otázky

Vysvětli pojem „mariánský kult“.

Kdo dbal o úctu k Panně Marii?

Kterému opavskému kostelu daroval obraz Panny Marie s Ježíškem Jiří Štěpán Bruntálský z Vrba?

Proč je dnes na jeho místě kopie?

Která další památka na Dolním náměstí uctívá Pannu Marii?

Ve kterých dalších opavských kostelech nalezneme mariánské obrazy?

Na které opavské budově, barokním paláci, je vyobrazena Panna Marie Čenstochovská?

Kde byla v 17. století vybudována dnes už neexistující loretánská kaple?

Jak se projevovala barokní zbožnost mimo město?

Církevní řády působící v Opavě

Spoj k sobě název církevního řádu a kostel, který tento řád spravoval.

němečtí rytíři

jezuité

minorité

maltézští rytíři

dominikáni

kostel sv. Ducha

kostel sv. Vojtěcha

kostel Nanebevzetí Panny Marie

kostel sv. Václava

kostel sv. Janů

Křížovka

1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														

Tajenka .....

1. název paláce na Masarykově třídě v Opavě, který má ve štítu obraz Panny Marie Čenstochovské
2. název sloupu, který stojí před kostelem sv. Vojtěcha na Dolním náměstí
3. vrch, který se nachází východně od zámku Hradec nad Moravicí a je na něm umístěna křížová cesta
4. obecný název pro náboženský obraz (užívaný v oblasti východního křesťanství)
5. Jiří Štěpán Bruntálský z Vrba věnoval kostelu sv. Vojtěcha obraz Panny Marie s .....
6. jméno svatého, jemuž je zasvěcena kaple v Dolních Životicích

Najdi v tabulce názvy církevních řádů působících v Opavě

A	D	F	M	I	N	O	R	I	T	É	G
H	I	N	Á	K	I	N	I	M	O	D	J
K	L	É	T	I	U	Z	E	J	M	N	Z

Úkoly

Zkus vysvětlit, jaké jsou typické znaky barokní architektury.

Co je obsahem křížové cesty?

Vysvětlí, co to je pout', a zamysli se, zda znáš nějaké poutní místo, kostel.

Zamysli se nad tím, zda měly mnišské řády význam pro rozvoj vzdělanosti.

Zjistí, která barokní památka v Olomouci je zapsaná do seznamu UNESCO.

Vyjmenuj další barokní šlechtické paláce v Opavě.

Úkol „navíc“, mimoškolní aktivita pro jednotlivce nebo skupiny

Připrav vlastní fotografie nebo videoreportáž o barokních stavbách (kostelech, palácích, selských staveních, kaplích, kapličkách, kalváriích, zámcích a poutních kostelech) a prezentuj je spolužákům – délka jedné prezentace do 10 minut.

Cílem je, aby se děti díky obrázkům naučily rozeznávat barokní architekturu.

Práce v týmu – rozdělení rolí (např. na toho, kdo hledá informace o objektech, toho, kdo točí či fotí, na toho, kdo stříhá a technicky připravuje výstup, na toho, kdo moderuje, na toho, kdo organizuje – režisér /koordinátor – spojuje tým, řeší případné spory, měl by mít vizi o výsledku). *Pro děti od 4. třídy.*

Námět pro pedagoga

Rozdělte děti do týmů a rozdejte jim rozstříhané obrázky:

1/ skupina A – obrázek výjevů z křížové cesty (úkolem dětí je vysvětlit, co obrázek znamená, a zasadit jej do kontextu/širších souvislostí...)

2/ skupina B – obrázek Panny Marie s Ježíškem (úkolem dětí je vysvětlit, co obrázek znamená, a zasadit jej do kontextu/širších souvislostí...)

3/ skupina C – obrázek jakékoli kapličky jako zástupce drobné sakrální architektury (úkolem dětí je vysvětlit, co obrázek znamená, a zasadit jej do kontextu/širších souvislostí...)

4/ skupina D – obrázek barokní stavby – kostela, paláce (úkolem dětí je vysvětlit, co obrázek znamená, a zasadit jej do kontextu/širších souvislostí...)

Cílem úkolu je zdůraznit (chceme, aby si děti zapamatovaly):

... že pro dobu barokní je typické uctívání Panny Marie, jaké jsou typické znaky barokní architektury, že novinkou v krajině jsou drobné stavby – kapličky, kaple, křížové cesty (budování tzv. kalvárií, podle Golgoty nebo také Kalvárie, kopce, na kterém byl ukřižován Ježíš Kristus), a co je obsahem křížové cesty (která je součástí snad každého kostela).

Doporučujeme téma zařadit do výuky před obdobím Velikonoc, popř. Vánoc, a povyprávět si celý příběh Ježíše Krista jako historické postavy.